

CÍLEM AKTIVIT V DĚTSKÉM ODDĚLENÍ KNIHOVNY KROMĚŘÍŽSKA JE INFORMOVANĚJŠÍ ČTENÁŘ ANEB KLÍČ K BRANÁM MĚST

Hana Fialová, Knihovna Kroměřížska

V oddělení pro děti a mládež Knihovny Kroměřížska registrujeme 1800 čtenářů (do patnácti let), kteří mohou vybírat z 23 000 knižních svazků. Dětské oddělení je otevřeno od pondělí do pátku (s výjimkou čtvrtka, kdy je zavřeno pro veřejnost, abychom mohli realizovat cykly besed pro žáky školních družin, jichž chodí v měsíčních intervalech do knihovny třináct skupin) od 12. 00 do 18. 00, v době letních prázdnin také dopoledne.

Kromě informačních lekcí a tématických besed nabízíme akce pro čtenářskou i nečtenářskou veřejnost. Kromě zábavných odpolední vyplňují naši čtenáři kvízy a testy ze znalosti literatury, ale také třeba s tematikou Vánoce, Velikonoc, internetu apod. Internetu a internetovému vyhledávání informací věnujeme samozřejmě také měsíc březen. Například v Měsíci internetu si s dětmi z mateřských škol „hrajeme“ s počítačem v lekcích s názvem Není myška jako myš, naši čtenáři se s chutí pouštějí do kvízu O internetu s internetem.

V rámci projektu Kde končí svět, vyhlašovaném SKIP KDK, se děti zapojují do literární části soutěže, která vždy pokračuje krajským kolem střídavě pořádaném v jednotlivých okresních městech Zlínského kraje.

V Knihovně Kroměřížska mají tradici dlouhodobé několikaměsíční soutěže, ať už zábavné (Magická knihovna čar a kouzel inspirovaná knížkami o Harry Potterovi, Putování karamelovou stezkou vycházející z knihy Karlík a továrna na čokoládu) či vědomostní, v nichž nechybí ani výtvarná část.

V Knihovně Kroměřížska má své místo environmentální vzdělávání. V dětském oddělení jsme letos již počtvrté vyzvali žáky základních a praktických škol a studenty primy až kvarty gymnázií k vytvoření projektu řešícího nedostatky v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí v blízkosti jejich bydliště. Soutěž nese název Děti pro Zemi a Knihovna Kroměřížska ji vyhlašuje ve spolupráci s ekologickým sdružením Planorbis a Zdravým městem Kroměříž.

Avšak především o hledání informací je soutěž Klíč od bran vyhlašovaná oddělením pro děti a mládež. K vyhlášení prvního ročníku vědomostní

soutěže pro děti, stejně jako následujících čtyř, nás inspiroval projekt Evropské komise EU s názvem PULMAN. Zkratka šesti anglických slov znamená spolupráci paměťových institucí na místní úrovni. V oddělení pro děti a mládež Knihovny Kroměřížska jsme přivítali zájem kroměřížských paměťových institucí podílet se s námi na přípravě i realizaci vědomostní soutěže pro kroměřížské děti, jejímž cílem (v prvních třech letech), bylo zvýšit jejich povědomí o historii i současném životě města. Každý, kdo úspěšně odpověděl na všechny otázky Knihovny Kroměřížska, Státního okresního archivu, Muzea Kroměřížska a Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži, získal symbolický klíč od svého města, získal Klíč od Kroměříže. Tak se totiž první tři ročníky této soutěže jmenovaly. Téměř dvouměsíční soutěž, určená žákům kroměřížských škol do 15 let, určitě přiučila děvčata a chlapce umění vyhledávat a třídit informace, které odevzdávali v písemné podobě vždy po týdnu pracovníkům zmíněných institucí. Aby onen klíč od Kroměříže nebyl tak úplně symbolický, děti lovily razítka klíčků do svých soutěžních průkazů. Je nasnadě, že podrobná a přesná odpověď byla odměněna větším počtem razítek, než ta stručná či nesprávná. Naši soutěžící hledali správné odpovědi v tištěné i elektronické podobě. Mnozí z nich se dověděli poprvé, kde sídlí Státní okresní archiv v Kroměříži a třeba také to, že knihovny v muzeu, zámku i archivu jsou přístupné veřejnosti. Ale dověděli se také, jaký význam pro Kroměříž měl Bruno ze Schauenburku, zjistili, jakých úspěchů dosáhli místní sportovci a po kom že se jmenují naše ulice, dověděli se, jak se jmenují jejich radní a jakou oblast mají na starosti a třeba také to, jaké plány má naše město v oblasti životního prostředí. Naši soutěžící se museli také několikrát vypravit nejen na procházku kroměřížskými ulicemi a zahradami, ale také do spolupořádajících paměťových institucí, kde si vyzvedli otázku a po týdnu doručili odpověď. Při kladení dvaceti otázek jsme byli společně s kolegy ze zámku, archivu i muzea náročnější na děti, které soutěžili ve starší kategorii, v kategorii od 12 do 15 let. Ty mladší zase samy od sebe doplňovaly své soutěžní elaboráty kresbami či fotografiemi. Při společném hodnocení všech prací jsme konstatovali, že mnohými z nich by se mohli chlubit i středoškoláci. Tradičními a nejvítanějšími cenami v soutěži se staly báječné dorty, samozřejmě ozdobené čokoládovým nebo marcipánovým klíčkem, jak jinak. Také v následujícím ročníku jsme nejlepší děti odměnili nejen keramickými klíči, ale také klíčky sladkými, které trůnily na ještě sladších dortech. Samozřejmě nechyběly knižní odměny.

Klíč od bran Kroměříže vystřídal ve čtvrtém roce klíč od bran partnerských měst. To už se stala soutěž známou a její vyhodnocení si nenechali ujít ani kroměřížští zastupitelé. Právě oni přišli s nápadem zvýšit povědomí dětí o místech v zahraničí, kde máme díky dlouholetému partnerství a spo-

lupráci přátele. A tak děti vyhledávaly a sepisovaly informace o našich partnerských městech a o zemích, v nichž se nacházejí. Psaly o Nitře a Slovensku, o Kremseu a Rakousku, o Ramnicu Valcea a Rumunsku, o Chateaudanu a Francii a o Piekarech Slaskich a Polsku. Právě v tomto čtvrtém ročníku „klíče“ v roce 2006 jsme ve spolupráci s kolegy z Muzea Kroměřížska, Arcibiskupského zámku a Státního okresního archivu přidali k vědomostní části také soutěž výtvarnou. Výtvarná část se jmenovala Pohlednice ze země našich přátel. Soutěžící tvořili libovolnou výtvarnou technikou „pohlednici“, kterou by z kteréhokoliv jimi vybraného místa na Slovensku, ve Francii, Rumunsku, Polsku či Rakousku rádi poslali svým přátelům. Porota složená z výtvarníků hodnotila na sedmdesát „pohlednic“ slovenských hor, rumunských větrných mlýnů, francouzských zámků, rakouských zimních středisek nebo třeba polských kostelíků... „Pohlednice“ nesměla přesáhnout formát A4, to kvůli jejímu následnému skenování a vystavení výkresů na panely. S propagací soutěže „Klíč od bran partnerských měst“ nám vydatně pomáhali pracovníci Odboru školství MÚ v Kroměříži a tradičně regionální tisk. Soutěž vycházející z předchozích třech ročníků (které nesly název Klíč od bran Kroměříže) byla opět inspirována projektem Evropské komise EU s názvem PULMAN.

Jak napovídá název Klíč od bran partnerských měst, žáci kroměřížských škol tentokrát nepátrali v historii a současnosti Kroměříže, ale hledali ve slovnících, průvodcích i na internetu informace o našich pěti partnerských městech a jejich zemích. Soutěž podpořilo Město Kroměříž, které, stejně jako Knihovna Kroměřížska, si dalo za cíl zvýšit povědomí dětí o našich partnerských městech a jejich zemích. Vždyť mnoho o rakouském Kremseu, rumunském Ramnicu Valcea, polských Piekarech Slaskich, Chateaudunu a Nitře nevíme, ani dospělí, ani mládež. Tedy, ta asi před soutěží také nevěděla. Ale to je už dnes jinak. Cíl byl určitě splněn – mnozí kamarádi, rodina či známi by asi neuměli všech pět měst ani vyjmenovat, ale soutěžící by dnes už mohli vyprávět o jedinečnostech jednotlivých míst, o kulturních i přírodních krásách a současném životě v nich i zemích, v nichž leží. Děvčata a chlapci dobře vědí, že co se naučí, to jim nikdo nevezme, znalosti získané při hledání odpovědí na naše někdy „strašně těžké“ otázky snad zúročí v budoucnu. No a jestli uspěli, zjistili po přepočítání razítek klíčků ve svém účastnickém průkazu, tedy ti, kteří se zúčastnili vědomostní části. Všechny odpovědi pečlivě přečetla porota opět složená z nás, knihovníků jednotlivých paměťových institucí. Písemné odpovědi na každou otázku museli soutěžící doručit do Knihovny Kroměřížska vždy nejpozději do 14 dní, na výrobu „pohlednic“ měli čas jeden a půl měsíce.

Z původního počtu 36 do vědomostní části soutěže přihlášených dětí se jich během putování po encyklopediích, průvodcích, internetu a Městském

úřadu v Kroměříži dost znavilo a přes původní odhodlání vydržet náročné tempo a obtížný terén, předčasně odstoupilo ze soutěže. Blahopřání proto patřilo všem těm, kteří si dali práci s vypracováním odpovědí alespoň na dvě soutěžní otázky. Těch bylo celkem 17. Ale klobouk dolů před 13 soutěžícími, kteří vydrželi do konce. Uměli odpovědět na otázky z historie i současnosti všech pěti partnerských měst a jejich zemí. A nač jsme se například ptali ve vědomostní části soutěže? Zajímali nás údaje o Nitře, ptali jsme se na recept na slovenské národní jídlo, na rumunská pohoří a hraběte Draculu, na polské spisovatele, francouzské umělce atd. Otázka nás z Knihovny Kroměřížska měla vždy dvě části: samotné partnerské město a zemi, v níž leží. Výtvarná část soutěže Klíč od bran partnerských měst zaujala 75 dětí, od nichž jsme získali 78 výtvarných prací.

Knihovna Kroměřížska, Státní okresní archiv v Kroměříži, Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži a Muzeum Kroměřížska letos opět zvolily dvě hlavní témata ve vědomostní i výtvarné části „klíče“. V našem městě se ve dnech 8. a 9. 5. konaly mimo jiné oslavy Dnů Nitry, našeho partnerského města, takže slovenská Nitra a Nitranský samosprávný kraj bylo hlavní téma vědomostní části soutěže, druhé se zrovna nabízel: Okresní státní archiv v Kroměříži letos slavil 10. výročí činnosti v nové budově a 60. výročí existence okresního archivu v našem městě. Na zadání z kroměřížského archivu slyšeli především děti soutěžící ve výtvarné části „klíče“.

Počet účastníků vědomostní části soutěže se dal spočítat na prstech obou rukou: bylo totiž třeba něco přečíst, zjistit na internetu či v průvodcích, aby bylo možné podrobně a správně napsat o historii Nitry, uvést demografické a geografické údaje o tomto městě a celém kraji, rozepsat se o významných památkách, zmapovat okolí slovenského města a nezapomenout na zásluhy významných slovenských osobností. Kolegyni z kroměřížského archivu zase zajímalo, zda soutěžící zjistí například to, kolik metrů písemností je možné uložit v jejich depozitáři, knihovník kroměřížského zámku se ptal na počiny prvního nitranského knížete, v druhé části otázky chtěl po dětech zjistit informace o klášteře v Zobore.

Výtvarnou část obeslalo svými výkresy 45 osmi až patnáctiletých. Výtvarné práce inspirovaly nejen památky Nitry, ale i okolí se svými kostelíky, zámky i folklórem, což oceňovala tříčlenná porota kroměřížských výtvarníků. Největší část soutěžících reagovala na zadání nakreslit či namalovat poklad, který by si někdy přáli objevit. A my jsme mezi výtvarnými pracemi objevili poklady nejrůznější: od starých knih přes svatý grál až po hromadu zlatých mincí. Dojaly nás děti, které považovaly za největší poklad přírodní a kulturní krásy vlasti, které musíme střežit pro další generace. Třetí nabídky, ztvárnit budovu skutečného či fantaskního archivu u nás či na Slovensku, využilo jen pár dětí, ale skvěle.

Odměnou pro všechny zúčastněné v soutěži Klíč od bran Nitry byl celodenní zájezd do tohoto slovenského města, kde se dětem o program výborně postarali pracovníci NISYSu, Nitranského informačního systému. Soutěžící při procházce městem zjišťovali, zda se jejich výkres podobal skutečnosti. Hlavní vítěz si stejně jako v předešlých čtyřech letech odnesl kromě keramického klíče dort přizdobený klíčkem z marcipánu. Kdo by snad v budoucnu zamýšlel vrhnout se na poznávání partnerské Nitry vážněji, mohl listovat v řadě průvodců a informačních brožurek darovaných slovenskými přáteli.

V letošním školním roce, v šestém roce „klíče od bran“, ať už ho zaměříme jakkoliv, poputují soutěžní výtvarné práce, tedy „pohlednice“, na výstavu do Nitry, nitranským žákům na oplátku uspořádáme vystavení jejich prací u nás v Kroměříži.

Získávání informací bude pro naše čtenáře aktuální letos již od září, kdy odstartujeme u příležitosti 100. výročí narození spisovatelky Astrid Lindgrenové šestidenní vědomostní a zábavnou soutěž „Všechny děti paní Astrid“. V říjnu pořádáme v oddělení pro děti a mládež naší knihovny celodenní seminář s ekologickou tematikou, který snad pomůže profesionálním knihovníkům z dětských knihoven Zlínského kraje najít cestu k aktivitám s environmentálním zaměřením.

Cíl činnosti oddělení pro děti a mládež Knihovny Kroměřížska zůstane stejný i v následujících letech: přivést našeho čtenáře díky bohaté nabídce aktivit k novým informacím, které se snad naučí zase o něco lépe třídit a zpracovávat.